

ПРОЕКТУВАННЯ САДІВ ПРИ ОФІСНИХ КОМПЛЕКСАХ¹**О.Л. Моргун,**

morgunhelen93@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0915-4191

¹**А.С. Русол,**

anastasia.rusol25@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3135-1949

¹*Одеська державна академія будівництва та архітектури, Україна*

Анотація. Протягом останніх десятиліть особливої популярності набула концепція сталого розвитку і екологізації людської діяльності. Однак початок XXI ст. стає етапом, коли фокус уваги переноситься на людину. Особливу роль грає не фіксація уваги на людині або навколишньому середовищі окремо, а знаходження балансу і організація стійких взаємозв'язків елементів антропогенного і природного походження. Подібний підхід розглянуто на основі положень міжнародного стандарту WELL. Відповідно до стандарту гармонізація взаємин людини і навколишнього світу здатна не тільки позитивно впливати на конкретного індивіда, але і запобігати негативним явищам соціального характеру. Як предмет дослідження були обрані парки і зелені зони при офісних комплексах, як приклад ядра, що об'єднує в собі рукотворні і природні елементи, проміжна ланка між людиною і природним ландшафтом. У статті проводиться аналіз сучасної практики проектування садів при офісних комплексах, причин виникнення подібних тенденцій в ландшафтному дизайні. Розглянуто основні шляхи впливу зелених відкритих публічних просторів офісів на фізичне та ментальне здоров'я працівників, соціальне життя локальних громад. Надано збірну характеристику кожного із шляхів, описано механізми їх дії, розглянуті приклади позитивного впливу паркових зон на людину, описано переваги їх використання як для людини, так і для суспільства в цілому. На основі вивчення світового досвіду проектування офісних садів розглянуто підхід і частота використання структур подібного роду в різних країнах. Проаналізовано основні риси сучасних садів при офісах і їх взаємозв'язок з культурною спадщиною та місцевими традиціями. Проведено порівняння зарубіжного досвіду проектування зелених зон при офісних комплексах з вітчизняними аналогами, зроблені висновки про використання і розвиток подібних ландшафтних структур в Україні.

Ключові слова: офісний комплекс, проектування садів, рекреаційні зони, вплив на здоров'я, гуманізація простору.

Постановка проблеми. Циклічність світу є неймовірним явищем, що проявляється у його найрізноманітніших областях. Кожний виток спіралі знаменує собою не лише повернення до витоків, а й удосконалення концепції, вихід на новий рівень. Людство існує у постійному русі між «світом» та «людиною». Так, наприклад нинішній час можна назвати поверненням до ідей гуманізації, що перероджуються у нових лініях та формах. Статус головної цінності надається людині та її буттю.

Сучасні офіси переживають наразі активні зміни. Змінюються потреби у функціональному наповненні офісних комплексів, розширюється набір необхідних приміщень та просторів. Місця роботи стають дружніми до людини. Створення офісних комплексів має базуватися на засадах гуманістичного проектування, виражатися в архітектурі та ландшафті.

Актуальність. Політика сталого будівництва та господарства, тенденція до зменшення екологічного впливу на навколишнє середовище – це ті тренди, які здобули велику популярність у всьому світі, та продовжують розвиватися в часі. Однак, якщо ще декілька десятиліть тому фокус уваги суспільства був направлений на навколишнє середовище, то тепер поступово він переходить на людину. Велику вагу набирає концепція

благополуччя людини, що базується на підтримці її здоров'я та гарного самопочуття. Подібні ідеї проникають у побут, стиль життя та способи організації людської діяльності. Яскраві прояви цього ми бачимо у сучасній архітектурі та дизайні, зокрема в ландшафтному дизайні.

Об'єкт дослідження: сучасні тенденції до проектування садів при офісних комплексах.

Предмет дослідження: позитивний вплив зелених рекреаційних зон на самопочуття та здоров'я офісних працівників відповідно до міжнародного стандарту WELL.

Мета дослідження: на основі аналізу наукових досліджень та стандартів якості сформулювати основні шляхи впливу озеленення на людину в цілому та у випадку використання садів та зелених рекреаційних зон при офісних комплексах. На базі світового досвіду проектування садів при офісних будівлях проаналізувати місцеві особливості подібних структур та частоту їх використання у різних країнах світу, зокрема в Україні.

Аналіз досліджень і публікацій. Наразі проблематика та особливості проектування офісних комплексів, характерні зміни з плином часу активно вивчаються. Так, наприклад, серед вітчизняних дослідників цю тему у своїх роботах висвітлюють Л.Р. Гнатюк, О.А. Музиченко, С.В. Сьомка, О.В. Іванова та ін. [13,14]. Усе більш популярною стає концепція мультимікромфортного простору, задля створення умов здорового та гармонійного життя та розвитку людини. Тема «*sick building syndrome*» вивчається такими науковцями, як А. Робертсон, Н. Маньявіта, П. Ферраро, Ф. Вінченці та ін. [15,16].

Виклад основного матеріалу. Турбота про людину та її благополуччя, що лежить в основі ідеології гуманізму, на сьогоднішній день все більше проникає в наше життя та мислення. Це пояснюється прагненням до стабілізації суспільного життя в епоху бурхливих змін та революційних процесів розвитку. Гармонізація стану людини та його відносин з навколишнім світом – це засіб попередження суспільно негативних явищ та внесок у збереження балансу антропогенного та природнього факторів.

«Люди перш за місця», – такий лозунг висуває International WELL Building Institute (IWBI), що запровадив створення міжнародного стандарту WELL. В основі стандарту та загальною роботою інституту – ідея про те, що простір навколо людини має вплив на її стан. Тобто він може однаково шкідливо чи корисно відзначатися на ментальному та/або фізичному здоров'ї людини. Особливу увагу IWBI звертає на те, за як та яким чином повинні бути спроектовані та функціонувати місця праці, зокрема офіси. Така увага до офісних будівель неспроста, бо на часі офіси є одним з найпоширеніших форматів організації робочого простору. Стандарт WELL стосується не лише аспектів будівництва офісних комплексів, а й аспектів існування людини на її робочому місці. Цей стандарт базується на десяти ключових поняттях:

- Повітря (*Air*),
- Вода (*Water*),
- Харчування (*Nourishment*),
- Світло (*Light*),
- Рух (*Movement*),
- Термальний комфорт (*Thermal comfort*),
- Звук (*Sound*),
- Матеріали (*Materials*),
- Свідомість (*Mind*),
- Громада (*Community*),
- Інновації (*Innovation*).

Усі ці десять концепцій в комплексі створюють комфортне середовище для людини, сприяють збереженню та зміцненню її здоров'я та самопочуття [1].

Архітектурний ландшафт є однією із важливих складових у структурі архітектурного об'єкту, бо є зв'язкою між природним і антропогенним компонентом. Він представляє собою впорядкований набір природних та рукотворних елементів, що складає єдину композицію. Завдяки ландшафтному дизайну можна зберегти цінний зв'язок людини та навколишнього середовища. Використання озеленення територій є важливим: спілкування людини з природою напряду впливає на стан людини. Згідно із стандартом WELL проєктований об'єкт має надавати зв'язок людини з природою та місцем [1]. Дотримання цих критеріїв може бути здійснене за допомогою побудови зелених рекреаційних зон. Таким чином сьогодні все більш популярним стає проєктування садів та «кишенькових парків» в ансамблі офісних комплексів. Вплив озеленення на самопочуття людини відбувається за наступними напрямками: – фізичним; – психологічним; – соціальним.

Якщо більш детально розглядати аспекти впливу природного чинника на людей, то перш за все слід виділити фізичний. Він відповідає за створення комфортних умов для перебування людини, як на території саду, так і всередині офісу. Він пов'язаний із контролем мікроклімату за допомогою озеленення та обводнення ділянки. Фізичний фактор напряду впливає на здоров'я людини та її фізичний стан. Так, наприклад, за допомогою озеленення можна уникнути перегріву будівлі та прилеглої території, досягти оптимальних значень температури всередині та зовні. Окрім того використання зелених насаджень допомагає чинити опір небезпечним вітрам. Не менш важливим є й те, що озеленення здатне створювати своєрідну ширму, що знижує рівень шуму від зовнішніх джерел. Це може бути необхідним при розташуванні офісної будівлі в безпосередній близькості до доріг, виробничих підприємств тощо. Неможливо заперечувати і важливість рослинності для забезпечення якості повітря. Окрім того, що рослини за допомогою фотосинтезу виділяють кисень, поверхня їх листя збирає на себе різноманітні забруднюючі речовини, токсичні тверді частки [1-2, 3, с. 662]. Цікавою практикою може бути й використання зелених ділянок у якості робочого простору в теплу пору року. Наприклад, різноманітні наради, переговори або креативні сесії можуть бути проведені під відкритим небом чи у тимчасових павільйонах надворі. В такий спосіб можна не лише зміцнювати здоров'я співробітників, а й попереджувати різноманітні респіраторні захворювання. Й звісно, варто згадати те, що подібні зелені зони можуть спонукати людину до руху й фізичної активності, що може виражатися у прогулянках садом, груповими заняттями йогою на свіжому повітрі або рухами під час обідньої перерви.

Психологічний фактор відповідає за підтримку ментального здоров'я людини. В першу чергу, психологічний комфорт досягається за допомогою зменшення рівня стресу у людини. Такий заспокійливий ефект базується на нормалізації фізичного стану. Так, перебування на природі сприяє зниженню артеріального тиску та серцебиття, відновленню помірному диханню. Також цікаво те, що у спокійному стані людина стає більш сконцентрованою покращується діяльність її головного мозку, поліпшується увага. Усе це може покращувати показники продуктивності працівників протягом робочого дня [4; 3, с. 669]. Крім того, фізична активність у вигляді прогулянок свіжим повітрям дозволяє працівникам робити перерви протягом дня. Чергування розумової та фізичної діяльності необхідне для повноцінного відпочинку та відновлення нервової системи. Цікавий факт становить і те, що споглядання природи, предметів мистецтва (наприклад, скульптурні групи, інсталяції та ін.) є корисним для людини. Елементи естетики викликають у людини позитивні, яскраві емоції. Це дозволяє працівникам почуватися щасливішими [1].

Соціальний фактор є останнім, проте не менш важливим. Для стійкого розвитку громад потрібним є створення зв'язків типу «людина – людина», «людина – громада», «людина – місце». Перший вид відносин базується на спілкуванні людей на особистому рівні. Тобто на цьому рівні формуються довірчі відносини один до одного, взаємоповага та взаєморозуміння. Для створення умов для формування такого типу зв'язків необхідним є створення точок дотику, спонукання до інтеракції. Ця умова може виконуватися і за

допомогою вуличних меблів, що спонукають до комунікації (наприклад, куточки для бесід або модульні меблі, що можна пересувати), обідні зони чи акцентні точки саду (водні структури, скульптури, композиції з рослин тощо). Зв'язок «людина – громада» досягається за рахунок спільних інтересів, командної взаємодії та загальної бази моральних цінностей. Покращення комунікації між працівниками є дуже вагомим внеском у роботу компаній. Таким чином, співробітники розвивають свої навички спілкування, покращується взаємодія при командній роботі. Такий ефект «єднання» може бути досягнутий за допомогою організації спільного відпочинку, вирішення спільних задач. Зв'язка «людина – місце» є тією, що забезпечує емоційний контакт з оточуючим середовищем. Саме від неї залежить бажання або небажання людини знаходитися на певній локації. Безперечно, для сучасної людини підтримка контакту з ландшафтом, підтримка балансу антропогенного та природного елементів є необхідними. А тому перед проектувальником стоїть задача гуманізації існуючого урбаністичного простору. Подібні проекти мають створюватися за законами краси, для чого дизайнер наразі має широкий спектр інструментів та прийомів. Естетичний образ середовища дозволяє створити позитивну емоційну реакцію у свідомості людини, тобто створити бажання повертатися знову. У даному випадку можливим є й використання місцевої флори, національних особливостей проектування садів або їх елементів. Такий крок допомагає викликати підсвідомості людини асоціації з особливостями місцевої культури, почуттям «рідного дому», спогадами дитинства тощо [1].

Світовий досвід щодо створення офісних садів є досить широким та різноманітним. Форма та функціональний склад цих просторових утворень залежать від багатьох факторів: геометричних параметрів ділянки, існуючої забудови, кліматичних умов будівництва, культурних особливостей у місці проектування, менталітету користувачів, ідеології бренду та фірмового стилю.

Практика проектування та будівництва садів в країнах Азії має стародавнє коріння й низку місцевих традицій. Подібна любов до природи та краси тягнеться й по нинішній час. Однак образ садів набуває метаморфоз, осучаснюється. Чудовим прикладом є OTEMACHI 1ST SQUARE GARDEN (Токіо, Японія), що розташований між вежами-близнюками. Усередині овальної форми створена локальна екосистема на основі місцевої флори Японії, і складено план посадки з урахуванням життєвих циклів рослин. Навколо зеленого еліпсу створено терасу, де люди можуть проводити вільний час. Це зручний простір для відпочинку та спілкування з природою. Ця структура є уособленням ідеї про те, що сади є результатом взаємодії людини і ландшафту. Цікавим є те, що цей сад також використовується для організації культурних заходів. Так, наприклад, у перший рік, в травні, було проведено захід «Otemachi Night Garden Cinema». У 2018 році цей сад було відзначено нагородою Good Design Award [5]. Іншим прикладом може послужити китайський проект Yueyuan Courtyard, створений командою дизайнерів Z+T STUDIO у 2016 році. Взнявши за основу традиційну для китайського саду ідею взаємодії води і каменю, архітектори створили сучасний сад, де зобразили процес «ерозії» земної поверхні, показавши, як річка прокладає собі шлях в камені. Сад поділяється на дві частини - з струмком і з озером. «Струмок» бере свій початок з великої гранітної чаші, плавно переливається через її край. «Струмок» рухається стрічкою, навмисне декоративно петляє садом. Перерізає плити граніту й залишає по собі заглиблення, де пласти каменя нашаровуються один на одного. «Струмок» впадає в «озеро» - невелике водне дзеркало геометричних обрисів, на якому відбивається образ павільйону, власне самого офісу в оточенні зелені [6]. Наявність садів при офісних центрах є великою перевагою, що підвищує клас будівлі. Так, наприклад, Maple Tree Business City - комплекс офісних веж, який використовує зростаючий попит на офісні приміщення Grade-A в Шанхаї. Він відрізняється не лише комфортними умовами для праці всередині будівель, а й величезним садом, що розташовується на субструкціях, який був створений DESIGN LAND COLLABORATIVE

(DLC) у 2018 році. Пишні центральні сади розділені на декілька рівнів пішохідним мостом у верхній частині, що з'єднує кожну будівлю, як навіс. Відкриті газони, обрамлені різними видами багаторічних квітів та місцевих трав, протягом весни та осені сезонні дерева міняють колір листя. Таким чином сад змінює свій вигляд протягом року. Широкі громадські простори, еко-ставок, пишний природний ландшафт, художні інсталяції, дитячі майданчики, простір для вистав, зв'язок з парками поблизу комплексу та доступність до різних вузлів громадського транспорту – те, що надає Maple Tree Business City особливої цінності [7].

Європейська офісна культура наразі також тяжіє до гармонізації робочих просторів за допомогою інтеграції природних елементів в структуру офісних комплексів. Такий підхід актуальний як при новому будівництві, так і при реконструкції існуючої забудови. Яскравим прикладом цьому є проект змішаного офісу в Мюнхені, Німеччина, представлений Herzog & de Meuron. Проект реновації будівлі на південь від залізничного вокзалу Мюнхена має великий внутрішній двір в центрі ділянки. Ідея проекту зосереджена на повторному використанні будівлі з урахуванням потреб центра міста. Проект відповідає найвищим стандартам якості та стійкості. Центральний двір повинен стати зеленим магнітом; оазисом, захищеним від інтенсивного трафіку. Подвір'я-сад має свій особливий мікроклімат, який формується за рахунок охолодження та природного очищення повітря рослинністю [8]. Іншим подібним проектом є реновація території телевізійного центру BBC у Лондоні. Створений спочатку Гремом Дюбарном і введений в експлуатацію до 1960 року, Телевізійний центр BBC був першим у своєму роді у світі. Він складався із спеціально побудованих студій та офісів. BBC продала його компанії Stanhope plc у 2012 році. Пізніше за допомогою Allford Hall Monaghan Morris та Gillespies, які надавали консультації з питань ландшафту та дизайну громадських просторів, розпочався складний процес перетворення району в багатофункціональний комплекс. Основним для генерального плану було встановлення нових зв'язків з громадськістю. Проектувальникам було доручено створити мережу взаємопов'язаних зовнішніх просторів, розроблених, щоб сприяти встановленню та використанню старих та нових будівель та підключенню нової забудови для розширення можливостей міста [9]. Розширення та збільшення потужності офісних комплексів призводить до потреби в організації нових шляхів комунікації між структурними одиницями. Одним з таких прикладів є проект Mango the Line, створений AELAND у 2016 році в Барселоні, Іспанія. Завданням ландшафтного дизайну було пов'язати існуючу ділянку та будівлю (Ангар) з новою (Лінія). Ідея полягала в тому, щоб створити проміжний простір, який би допоміг організувати раціональні шляхи переміщення між двома будівлями, але також створив би рекреаційну зону для працівників. Сад формується з так званих «дюн», кожна з яких має різні геометричні параметри, це дозволяє урізноманітнити сіру площину ділянки, перетворити на зелену декорацію. Рослинний покрив складається в основному з чагарників та багаторічних рослин, які зберігають свій вигляд протягом року, з незначними сезонними варіаціями. Окрім цього на ділянці є екрани з дерев, що захищають забудову та ділянку від зайвого шуму зовні, та формують межі саду [10]. Нове будівництво дозволяє включати зелені сади одразу ж до структури майбутнього об'єкту, формувати сценарій ділянки забудови. Таким прикладом можна назвати проект офісної будівлі Trafag, виконаний дизайнерами e2a у 2013 році в Швейцарії. Ділянка проектування розділена лінійно, паралельно головній під'їзній дорозі. Дороги та під'їзди за проектом розташовані паралельно існуючим, щоб зробити їх якомога більш доступними. Між офісною будівлею та залом проектувальниками створено зелений сад, який служить буферною зоною між корпусами і додатковим джерелом світла. Серія мостів з'єднує дві будівлі, опоясує зелену зону між ними, надає урбаністичного вигляду та створює зручний доступ з обох сторін. Обхідна галерея проходить по периметру саду, забезпечує зв'язок не лише між поверхами всередині будівлі, а й між двома будинками [11].

Практика проектування подібних садів при офісних комплексах ще не набула широкого розповсюдження в Україні, проте поступово розвивається. Це пов'язано і зі змінами в культурі будівництва та принципів роботи офісів, які відбуваються в останні роки через збільшення попиту на подібну нерухомість. Офіси отримують нові функції, що відображується на потребі в нових приміщеннях та просторах. Одним з прикладів нової офісної культури можна назвати технопарк UNIT.City в Києві. Головною метою було створення простору, який би спонукав би до розвитку та вдосконалення в атмосфері доброзичливого ставлення та поваги. «Дружній» простір формується не лише в комфортних та ергономічних інтер'єрах, а й в навколишньому ландшафті, який було запроєктовано студією ландшафтної архітектури KOTSIUBA. Зелені островки з лавками стають місцями збору та спілкування людей. Такий відкритий двір-сад виконує місію соціалізації резидентів комплексу, допомагає встановлювати зв'язки між людьми, спонукає до співпраці. Також було створено зони для фізичної активності. Це популяризує здоровий спосіб життя серед робітників. Особливу увагу автори проекту приділили деталям: малим архітектурним формам та озелененню [12].

Висновки. На основі вивченого матеріалу можна зробити висновок, що використання садів при офісах наразі стає все більш популярним. Неможливо заперечувати те, що зв'язок людини та природи є тісним та нерозривним. Благоустрій прилеглих територій офісних комплексів позитивно впливає на стан працівників, створює комфортне середовище. Можна виділити наступні шляхи впливу озеленення на благополуччя та здоров'я людини:

- Фізичні:

- покращення термального комфорту - грамотно запроєктоване озеленення навколо будинку дозволяє уникнути перегріву в теплу пору року та/або створити опір небезпечним вітрам;
- поліпшення акустичного комфорту - зелені насадження створюють завісу від шуму, наприклад, від доріг, що проходять поруч з ділянкою;
- підвищення якості повітря - окрім виділення кисню, рослини вбирають на себе забруднюючі речовини;
- відкриті простори можуть бути використані в якості робочих просторів в теплу пору року, таким чином можливо мінімізувати ризик респіраторних захворювань;
- використання зелених рекреаційних зон спонукає людину до фізичної активності – наприклад, у вигляді прогулянки садом чи руханки надворі під час перерви.

- Психологічні:

- зменшення рівня стресу - перебування на озелених територіях сприяє нормалізації кров'яного тиску, серцебиття та дихання;
- покращення уваги - рівень стресу прямо впливає на концентрацію людини;
- чергування розумової та фізичної діяльності допомагає покращити якість відпочинку та зменшити навантаження на нервову систему людини;
- споглядання природи викликає ряд позитивних емоцій, тим самим дозволяє людині почуватися щасливішою.

- Соціальні:

- ініціація соціальної взаємодії між працівниками - подібні корпоративні сади стають місцем відпочинку та спілкування для співробітників;
- використання садів для організації спільного відпочинку допомагає покращити роботу в колективі;
- створює естетичний образ території - гра зелених масивів, використання водних елементів, МАФів, геопластики у різноманітних комбінаціях поєднуються в гармонічну композицію;
- гуманізація урбаністичних просторів - проектування зелених територій допомагає знайти баланс природних та рукотворних елементів простору;

- створення емоційного взаємозв'язку з місцем - зелені території наближують людину до природи, певного простору, викликають позитивну емоційну реакцію.

Проектування офісних садів досить широко поширена у світі, однак в залежності від географічного розташування та культурного підґрунтя має свої особливості. Так, наприклад, в країнах Азії практика створення садів базується на багатотисячолітніх традиціях, активно використовується адаптація класичних прийомів садово-паркового мистецтва під сучасні реалії. Велику роль грає естетична складова. Європейські тенденції в проектуванні садів при офісних будівлях більше тяжіють до їх практичної цінності. Подібні зелені структури дозволяють покращити мікроклімат зовні та всередині будівлі, мають сприятливий вплив на людину та її здоров'я. На жаль, зараз в Україні ландшафтні проекти такого типу є радше поодинокими випадками, ніж розповсюдженою практикою. Однак ця тенденція поступово розвивається, що пов'язано зі змінами в культурі офісного проектування. Популяризація подібних ландшафтних об'єктів дозволила б підвищити якість робочих просторів, створити більш комфортні умови для праці.

Література

- [1] Standard | WELL V2 [Електронний ресурс] // WELL. – 2021. – Режим доступу: <https://v2.wellcertified.com/wellv2/en/overview>.
- [2] Factors that Transform a Workplace into a Happy Place [Електронний ресурс] // Archdaily. – 2020. – Режим доступу: https://www.archdaily.com/933042/factors-that-transform-a-workplace-into-a-happy-place?ad_medium=widget&ad_name=related-article&ad_content=959199.
- [3] Pragyash Dash S. BEHAVIOURAL IMPACT OF INTERIOR LANDSCAPING ON HUMAN PSYCHOLOGY / Shanta Pragyash Dash. // International Journal of Civil Engineering and Technology (IJCIET). – 2018. – С. 661–674.
- [4] Menatti L. Landscape and Health: Connecting Psychology, Aesthetics, and Philosophy through the Concept of Affordance / Laura Menatti, Antonio Casado da Rocha. // Front Psychol. – 2016.
- [5] 1st SQUARE GARDEN [Електронний ресурс] – 2017. - Режим доступу: <http://www.gk-design.co.jp/en/works/2438/>.
- [6] Yueyuan Courtyard [Електронний ресурс] // LANDEZINE. – 2016. – Режим доступу: <http://landezine.com/index.php/2016/12/yueyuancourtyard-by-zt-studio/>.
- [7] Maple tree Business City [Електронний ресурс] // LANDEZINE. – 2020. – Режим доступу: <http://landezine.com/index.php/2020/08/mapletree-business-city-by-dlc/>.
- [8] Herzog & de Meuron Reveal «Urban Forest» Office in Munich [Електронний ресурс] // Archdaily. – 2019. – Режим доступу: <https://www.archdaily.com/921288/herzog-and-de-meuron-reveal-urban-forest-office-in-munich>.
- [9] Television Centre [Електронний ресурс] // LANDEZINE. – 2019. – Режим доступу: <http://landezine.com/index.php/2019/06/television-centre-by-gillespies-landscape-architects>
- [10] Mango the Line [Електронний ресурс] // LANDEZINE. – 2019. – Режим доступу: <http://landezine.com/index.php/2019/06/mango-the-line-by-aeland/>.
- [11] Trafag / e2a [Електронний ресурс] // Archdaily – Режим доступу: <https://www.archdaily.com/448050/trafag-e2a>.
- [12] UNIT City 1st stage [Електронний ресурс] // LANDEZINE. – 2019. – Режим доступу: <http://landezine.com/index.php/2019/01/unit-city-1st-stage-by-kotsiuba/>.
- [13] Іванова О.В. Врахування ергономічних вимог у формуванні універсального простору сучасних офісних приміщень / О.В. Іванова, С.В. Сьомка // Науковий журнал «ЛОГОС. Мистецтво наукової думки». – 2019. – №2 - С. 13–16.
- [14] Гнатюк Л.Р., Музиченко О.А. Особливості еволюції офісних приміщень та сучасні тенденції їх оформлення / Л.Р. Гнатюк, О.А. Музиченко // Сучасні проблеми архітектури та

містобудування. - 2014. - Вип. 37. - С. 117-124. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spam_2014_37_19

[15] Robertson A. Sick building syndrome // Practitioner. – 1989.

[16] Magnavita N. et al. Influence of work climate on the sick building syndrome / N. Magnavita, P. Ferraro, F. Vincenti // G Ital Med Lav Ergon. – 2007.

References

- [1] Standard (2021). WELL V2. Retrieved from: <https://v2.wellcertified.com/wellv2/en/overview>.
- [2] Factors that Transform a Workplace into a Happy Place. (2020). Archdaily. Retrieved from: https://www.archdaily.com/933042/factors-that-transform-a-workplace-into-a-happy-place?ad_medium=widget&ad_name=related-article&ad_content=959199.
- [3] Pragyash Dash, S. (2018). BEHAVIOURAL IMPACT OF INTERIOR LANDSCAPING ON HUMANPSYCHOLOGY. *International Journal of Civil Engineering and Technology (IJCIET)*: 661–674.
- [4] Menatti, L. (2016). Landscape and Health: Connecting Psychology, Aesthetics, and Philosophy through the Concept of Affordance / Laura Menatti, Antonio Casado da Rocha. // *Front Psychol*.
- [5] 1st SQUARE GARDEN. Retrieved from: <http://www.gk-design.co.jp/en/works/2438/>.
- [6] Yueyuan Courtyard. (2016). LANDEZINE. Retrieved from: <http://landezine.com/index.php/2016/12/yueyuancourtyard-by-zt-studio/>.
- [7] Maple tree Business City. LANDEZINE. (2020). Retrieved from: <http://landezine.com/index.php/2020/08/mapletree-business-city-by-dlc/>.
- [8] Herzog & de Meuron Reveal «Urban Forest» Office in Munich. (2019). Archdaily. Retrieved from: <https://www.archdaily.com/921288/herzog-and-de-meuron-reveal-urban-forest-office-inmunich>.
- [9] Television Centre. (2019). LANDEZINE. Retrieved from: <http://landezine.com/index.php/2019/06/television-centreby-gillespies-landscape-architects>
- [10] Mango the Line. (2019). LANDEZINE. Retrieved from: <http://landezine.com/index.php/2019/06/mango-the-lineby-aeland/>.
- [11] Trafag / e2a. Archdaily. Retrieved from: <https://www.archdaily.com/448050/trafag-e2a>.
- [12] UNIT City 1st stage. (2019). LANDEZINE. Retrieved from: <http://landezine.com/index.php/2019/01/unit-city-1st-stage-by-kotsiuba/>.
- [13] Ivanova, O.V. (2019). Vrahuvannya ergonomichnih vimog u formuvanni universal'nogo prostoru suchasni ofisnih primishchen'. *Naukovij zhurnal «AIOGOS. Mistectvo naukovoï dumki»*, 2, 13–16. [in Ukrainian].
- [14] Gnatyuk, L.R. & Muzichenko, O.A. (2014). Osoblivosti evolyucii ofisnih primishchen' ta suchasni tendencii ih oformlennya. *Suchasni problemi arhitekturi ta mistobuduvannya*, 37: 117-124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spam_2014_37_19 [in Ukrainian].
- [15] Robertson, A. (1989). *Sick building syndrome*. Practitioner.
- [16] Magnavita, N. et al. (2007). *Influence of work climate on the sick building syndrome*. G Ital Med Lav Ergon.

DESIGN OF THE GARDENS AT OFFICE BUILDING COMPLEXES¹**O.L. Morhun.**

morgunhelen93@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0915-4191

¹**A.S. Rusol,**

anastasia.rusol25@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3135-1949

¹*Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Ukraine*

Abstract. The policy of sustainability is a trend that have become very popular around the world and continue to evolve. However, if a few decades ago the public attention was focused on the environment, now it is gradually moving to human. Harmonization of the human relations with the environment and support of his well-being mean preventing socially negative phenomena and a contribution to maintaining the balance of anthropogenic and natural factors.

«People first places», is the slogan of the International WELL Building Institute (IWBI), which introduced the international WELL standard. At the heart of the standard there is the idea that the space has an impact on human health and mind. The architectural landscape is a link between the natural and anthropogenic components. According to the WELL standard, the designed object must provide a connection between man and place. Landscaping of adjacent areas of office complexes has a positive effect on the condition of employees, creates a comfortable environment. The design of office gardens is quite common in the world, but depending on the geographical location and cultural background has its characteristic features. Unfortunately, now in Ukraine landscape projects of this type are rare cases rather than a common practice.

Keywords: office complex, garden design, recreational areas, health impact, space humanization.

ПРОЕКТИРОВАНИЕ САДОВ ПРИ ОФИСНЫХ КОМПЛЕКСАХ¹**Е.Л. Моргун,**

morgunhelen93@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0915-4191

¹**А.С. Русол,**

anastasia.rusol25@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3135-1949

¹*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Украина*

Аннотация. В течение последних десятилетий особую популярность приобрела концепция устойчивого развития и экологизации человеческой деятельности. Однако начало XXI в. становится этапом, когда фокус внимания переносится на человека. Особую роль играет не фиксация внимания на человеке или окружающей среде в отдельности, а нахождение баланса и организация устойчивых взаимосвязей элементов антропогенного и природного происхождения. Подобный подход рассмотрен на основе положений международного стандарта WELL. В соответствии со стандартом гармонизация взаимоотношений человека и окружающего мира способна не только благотворно влиять на конкретного индивида, но и предотвращать негативные явления социального характера. В качестве предмета исследования были выбраны парки и зеленые зоны при офисных комплексах, как пример ядра, объединяющего в себе рукотворные и природные элементы, промежуточного звена между человеком и естественным ландшафтом. В статье проводится анализ современной практики проектирования садов при офисных комплексах, причин возникновения подобных тенденций в ландшафтном дизайне. Рассмотрены основные пути влияния зеленых открытых публичных пространств офисов на физическое и ментальное здоровье работников, социальную жизнь локальных сообществ. Представлена общая характеристика каждого из путей, описаны механизмы их действия, рассмотрены примеры положительного воздействия парковых зон на человека, описаны преимущества их

использования как для человека, так и для общества в целом. На основе изучения мирового опыта проектирования офисных садов рассмотрен подход и частота использования структур подобного рода в разных странах. Проанализированы основные черты современных садов при офисах и их взаимосвязь с культурным наследием и местными традициями. Произведено сравнение зарубежного опыта проектирования зеленых зон при офисных комплексах с отечественными аналогами, сделаны выводы об опыте использования и развитии подобных ландшафтных структур в Украине.

Ключевые слова: офисный комплекс, проектирование садов, рекреационные зоны, влияние на здоровье, гуманизация пространства.